

**UCHWAŁA NR XVIII/154/2013
RADY GMINY KRZYŻANÓW**

z dnia 23 kwietnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013-2015

Na podstawie art.18 ust. 2, pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591, z 2002 r. Nr 23, poz.220, Nr 62, poz.558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz.1271, Nr 214, poz.1806; z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz.1568, z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz.1441, Nr 175, poz.1457, z 2006 r. Nr 17, poz.128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz.327, Nr 138, poz.974, Nr 173, poz.1218, z 2008 r. Nr 180, poz.1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz.1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz.679, Nr 134, poz.777, Nr 149, poz.887, Nr 217, poz.1281, z 2012 r. poz. 567, z 2013 poz.153) i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 i poz. 154) Rada Gminy Krzyżanów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013-2015 w brzmieniu zawartym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krzyżanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Magdalena Jabłońska

Załącznik
do uchwały Nr XVIII/154/2013
Rady Gminy Krzyżanów
z dnia 23.04.2013 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2013 – 2015

Krzyżanów, 2013

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie

II. Organizacja wsparcia rodziny

1. Profilaktyka - wsparcie rodziny

2. Praca z rodziną

**III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie
Krzyżanów**

**IV. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań
w ramach programu wspierania rodzin**

V. Analiza SWOT

VI. Cel główny i cele szczegółowe

VII . Finansowanie

VIII. Efekty i rezultaty programu

XI. Realizatorzy programu

X . Monitoring i ewaluacja

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawowym środowiskiem, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Kształtując osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina powinna być jednym z najbardziej stabilnych punktów odniesienia w życiu dziecka. W przypadku pojawienia się w rodzinie zaburzeń w funkcjonowaniu, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań, które niejednokrotnie są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Głównymi problemami dezorganizującymi życie rodzin są uzależnienia (głównie choroba alkoholowa), przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, którym niejednokrotnie towarzyszy problem ubóstwa oraz długotrwałe bezrobocie. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów i przedstawicieli innych instytucji, mających kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej w fazie gdy problemy pojawiają się oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy rodzina jest zastępowana w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej lub w sytuacjach ekstremalnych dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Do zadań własnych gminy określonych w ustawie o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3 – letnich programów wsparcia rodziny. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny należy do zadań własnych Gminy (art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 i poz. 154).

II. Organizacja wsparcia rodziny

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej.

Obowiązek, o którym mowa, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi.

Ustawa również dokonuje podziału kompetencji, w tym działań i zadań pomiędzy samorządami, który przedstawia się następująco:

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Profilaktyka –wspieranie rodziny	1. Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna 2. Usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej 3. Adopcja	
1. Asystent rodzinny 2. Placówki wsparcia dziennego 3. Rodziny wspierające 4. Inne podmioty lub instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny	1. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka 2. Placówki opiekuńczo-wychowawcze 3. Usamodzielnienie 4. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (Koordynator) 5. Rodziny pomocowe	1. Ośrodek adopcyjny 2. Regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna 3. Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

1. Profilaktyka – wsparcie rodziny:

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

W Krzyżanowie zadania w obszarze profilaktyki i pomocy dziecku w rodzinie ujęte są również w Gminnym Programie Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii. Koordynatorem obu programów jest Gminna Komisja do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Działania profilaktyczne w/w programach skierowane są przede wszystkim do rodzin wychowujących dzieci, jednocześnie niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem, przeżywających trudności wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

2. Praca z rodziną:

Praca z rodziną w szczególności ukierunkowana jest na wspieranie więzi uczuciowych w rodzinie, pomoc w integrowaniu rodziny z otoczeniem, pomoc w odbudowywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, neutralizowanie czynników negatywnie działających na dziecko. Powinna być możliwie wcześnie podejmowana i prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre.

Praca z rodziną realizowana jest poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne. Powinna opierać się na sprawnie prowadzonej komunikacji i informacji na rzecz dziecka i rodziny. Istotnym we wzmocnieniu systemu opieki nad dzieckiem jest budowanie w środowisku lokalnym systemu informacyjnego polegającego przede wszystkim na zgłoszeniu każdej niepokojącej informacji na temat dziecka do ośrodka pomocy społecznej.

III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Krzyżanów

Dane o sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Krzyżanów (stan na 31.12.2012 rok)

Tabela 1.

Ogółem Mieszkańcy	kobiety	mężczyźni
4436	2236	2200

Źródło: opracowanie własne.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzyżanowie podejmują szereg działań wytyczonych przez ustawy. Działalność Ośrodka w tej dziedzinie jest duża i ciągle się rozwija dzięki profesjonalnie wykonywanej pracy socjalnej przez każdego pracownika socjalnego. Prace socjalną wykonuje się z każdym zgłaszającym się do Ośrodka Pomocy Społecznej Klientem. Szczególną uwagę zwraca się na rodzinę i jej funkcjonowanie.

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. Inne powody to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała choroba (tabela 2).

Tabela 2. Powody przyznania pomocy społecznej w 2012 roku

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	96	384
Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	159
w tym: wielodzietność	10	57
Bezrobocie	118	397
Niepełnosprawność	22	45
Długotrwała lub ciężka choroba	60	127
Bezradność w sprawach opiek. –wychow. i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem w tym:	24	97
rodziny niepełne	8	29
rodziny wielodzietne	16	68
alkoholizm	-	-
Przemoc w rodzinie	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	4

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzyżanowie.

W związku z szeroko zakrojoną akcją pomocy rodzinom i ich prawidłowym funkcjonowaniu od 8 lat prowadzona jest pomoc w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywania”. Każde dziecko, które kwalifikuje się do objęcia tym wsparciem ma

możliwość otrzymania gorącego posiłku. Program cieszy się dużą popularnością, propaguje zdrowe nawyki żywienia, jak również stanowi znaczącą pomoc dla rodziny.

IV. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodzin

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Krzyżanów na lata 2013 – 2015” należy brać pod uwagę między innymi:

- 1) Ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 i poz. 154);
- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 182);
- 3) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- 4) Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.);
- 5) Ustawę z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późn. zm.).

V. Analiza SWOT

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY KRZYŻANÓW	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Krzyżanów na lata 2008 – 2013, - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - działalność instytucji pracujących na rzecz rodzin, - działalność organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, - dobrze wykształcona kadra, - otwartość na współpracę, - funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy, - szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkoły, - funkcjonowanie placówki służby zdrowia na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca oferta socjalna dla rodzin, - wysoki poziom bezrobocia, - wysoki wskaźnik ubóstwa, - wysokie koszty utrzymania rodzin, - niewystarczający system informacyjny, koordynacji i współpracy między instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi, - ograniczenie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, - brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie, - bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie zespołu ds. wspierania rodzin, - regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie, - możliwość współpracy z organizacjami, 	<ul style="list-style-type: none"> - trudna sytuacja finansowa rodzin, - większa skala zjawisk niepożądanych, - coraz bardziej skomplikowane problemy rodzin,

<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, - powołanie asystenta rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, - spadek bezrobocia, - edukacja rodziców, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego, - realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, - zwiększenie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej i edukacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”, - zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, - rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, alkoholizm, narkomania, uzależnienia), - ograniczone środki na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów, - brak środków finansowych na zatrudnienie asystentów rodziny, - brak środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
--	--

VI. Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny programu:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

Cele szczegółowe

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.

Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka		
Zadania	Wskaźnik realizacji działań	Realizatorzy
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.	- liczba i formy udzielonej pomocy - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą	GOPS, Organizacje pozarządowe
2. Objęcie dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci.	- liczba dzieci korzystających z posiłków - liczba rodzin korzystających z pomocy	GOPS, Szkoły
3. Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	GOPS, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej

4. Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy.	- liczba osób (dorośli i dzieci)	GOPS, Policja
5. Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka.	- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach, - wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówce	GOPS, PCPR
6. Organizacja wycieczki dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba dzieci korzystających z wycieczki	GOPS, Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Organizacje pozarządowe, placówki oświatowe

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązanie już istniejących		
Zadania	Wskaźniki realizacji działań	Realizatorzy
1. Organizacja szkoleń przygotowujących osoby działające na rzecz rodziny przygotowujących do kompleksowego i interdyscyplinarnego ich wspierania w środowisku lokalnym.	- liczba szkoleń i warsztatów - liczba uczestników	GOPS, PCPR, Organizacje pozarządowe
2. Zapewnienie dostępności konsultacji poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy.	- liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego - liczba osób i udzielonych porad	GOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, Poradnia Psych.-Pedagog.
3. Podnoszenie kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, konsultacji, poradnictwa.	- liczba i rodzaj działań - liczba rodzin objętych działaniami	GOPS, Organizacje pozarządowe, PCPR
4. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami,	- liczba rodzin objętych monitorowaniem	GOPS, PCPR

motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców.		
5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.	- liczba rodzin wspierających	GOPS, PCPR, Organizacje pozarządowe

VII. Finansowanie

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Krzyżanów oraz środków poza budżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

VIII. Efekty i rezultaty programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- 2) zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych;
- 3) poprawa sytuacji dziecka w rodzinie;
- 4) poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.

XI. Realizatorzy Programu

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzyżanowie przy współpracy z:

- 1) Urzędem Gminy Krzyżanów;
- 2) Gminną Komisją do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 4) Placówkami Oświaty;
- 5) Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Kutnie;
- 6) Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „Praktyka Rodzinna” w Krzyżanowie;
- 7) Powiatową Komendą Policji w Kutnie;
- 8) Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kutnie;
- 9) Organizacjami pozarządowymi.

X. Monitoring i ewaluacja

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem celów programu.